

Kdo sme in kdo ne?

Z motornim vozilom v hribe

Marta Krejan Čokl

Kdo ima pravico govoriti ali celo soditi o tem, na kak način se smemo gibati v naravi? Sploh v hribih, ki so za mnogo ljudi svetišča, prostor miru, meditacije, kontemplacije ... Hkrati pa so prostor za preizkušanje lastnih sposobnosti, prestavljanje osebnih meja, prostor za krepitev telesa in duha, in to na vedno več načinov. Nekoč samo peš in do določene višine, potem vedno više, kmalu s pomočjo umetnih pripomočkov in varoval ter prosto ali tehnično čez stene ... In zdaj tudi na kolesih. Dveh ali več. Kdo torej sme soditi in govoriti o tem?

Vsi! Morda predvsem vsi, ki smo uporabniki narave na višji nadmorski višini. Vsi dihamo isti zrak, vsi nabiramo *višince*, vsi puščamo sledi. Take in drugačne, manj ali bolj opazne. In vsi kdaj pa kdaj poškilimo na druge, češ da to, kar počnejo, ni sprejemljivo. Najbolj so na udaru tisti, ki so prišli zadnji, torej vozniki motornih vozil, predvsem tisti, ki se vozijo tam, kjer je to prepovedano in zares nesprejemljivo. Marsikdo kolesarje in uporabnike motornih vozil, ki se v naravo podajo na dveh ali več kolesih, obravnava enako. Zakon sicer tega ne enači popolnoma, a kot zatrjujejo tako kolesarji kot motoristi, je neprimeren, kakor je neprimerno tudi to, da mnogo hodcev v isto malho stresne vse, kar uporablja kolesa. A vendarle gre za dva različna načina obiskovanja narave, zato nas je zanimalo, kakšno stališče ima do vožnje z motornimi vozili gorski kolesar. Besedo smo seveda dali tudi motoristom, nikakor pa brez nje ne smejo ostati strokovnjaki, ki se z varstvom narave ukvarjajo tudi analitično in mnenja podajajo na podlagi raziskav in strokovnih dognanj.

Zakonska opredelitev vožnje v naravi

Včasih si zakone in predpise razlagamo napačno, površno, se izgubimo v množici

členov ali pa jih ne razumemo, zato smo se o tem, kako je vožnja z motornimi vozili v naravnem okolju zakonsko opredeljena, kako pogoste so kršitve, kakšne so sankcije zanje in kako učinkovita je inšpekcija, pozanimali na Ministrstvu za okolje in prostor. Področje vožnje v naravnem okolju ureja Zakon o ohranjanju narave (ZON).¹

Vožnja z vozili na motorni pogon je v naravnem okolju omejena le na prometno infrastrukturo, torej na javne in nekategorizirane ceste, ki se uporabljajo za javni cestni promet, ter na gozdne ceste. Je pa nekaj izjem, in sicer: ustavljanje in parkiranje v petmetrskem pasu ob cestah ter parkiranje v okviru javnih prireditev, službene in podobne vožnje, ki veljajo le, če dostop ni mogoč po javnih cestah, ter dostopi do objektov, ki niso neposredno povezani z javnimi in nekategoriziranimi cestami, ki se uporabljajo za javni cestni promet. Do takih objektov je seveda dovoljeno dostopati tudi po nekategoriziranih cestah (npr. kolovoz), ki po zakonu spadajo v naravno okolje.

Javne prireditve vožnje v naravnem okolju so dovoljene izven zavarovanih območij narave, izven območij narave s posebnim statusom in izven območij, varovanih s predpisi o urejanju gozdov, in sicer na podlagi dovoljenja, ki ga izda upravna enota. Treba je pridobiti predhodno soglasje Zavoda za ohranjanje narave in pozitivni mnenji Zavoda za gozdove oziroma Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Soglasje se poda s pogoji, ti pogoji pa so del dovoljenja za javno prireditev.

Zainteresirane občine lahko v okviru občinskih prostorskih načrtov določijo posebna območja za rekreacijo in šport, ki bodo izrecno vključevala tudi vožnjo z vozili na motorni pogon ali za kolesa. Ta območja bodo morala biti predhodno v postopkih okoljskih presoj tudi ocenjena kot primerna za namene vožnje z vozili na motorni pogon.

Vožnjo s kolesi v naravnem okolju nadzirajo v skladu s svojimi pristojnostmi inšpektorji za naravo, gozdarski inšpektorji in naravovarstveni nadzorniki. Nadzor nad izvrševanjem določb, ki se nanašajo na vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, opravljajo poleg inšpektorjev, pristojnih za ohranjanje narave, tudi gozdarski, lovski, ribiški, kmetijski inšpektorji in policija.

¹ Zakon o ohranjanju narave najdete na spletni strani <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1600>.

V zvezi z vožnjo v naravnem okolju ZON določa tudi prekršek, če zavezanec organizira vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, in več lažjih prekrškov, če vozi, ustavi ali parkira vozilo na motorni pogon v naravnem okolju in vozilo ne stoji ali ni parkirano v petmetrskem pasu izven vozišča, če je kraj dogodka oziroma območje opravljanja dejavnosti ali posega v primerljivem času dostopno po javnih cestah in nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet, pa se vozi, ustavi ali parkira in ne gre za zaščito, reševanje oziroma pomoč ob naravnih in drugih nesrečah ali za izvajanje nalog Slovenske vojske ter če uporablja vozilo na motorni pogon, ki ni vpisano v evidenco in ni označeno.

Za prekršek je določena globa od dva tisoč do deset tisoč evrov za pravno osebo, od tisoč do štiri tisoč evrov za samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, od štiristo do tisoč evrov za odgovorno osebo pravne osebe, odgovorno osebo samostojnega podjetnika posameznika, odgovorno osebo posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, odgovorno osebo v državnem organu ali

odgovorno osebo posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, odgovorno osebo v državnem organu ali odgovorno osebo samoupravne lokalne skupnosti. Posamezniki bodo za lažje prekrške odšteli od štirideset do sto evrov.² Inšpektorji za okolje in naravo so v sodelovanju s policisti lokalnih policijskih uprav in gozdarsko inšpekcijo v zadnjih letih večkrat izpeljali akcije nadzora vožnje v naravnem okolju. Namen poostretega nadzora je bilo predvsem osveščanje, opozarjanje in preprečitev nelegalne vožnje v naravnem okolju, ki ima za posledico poškodbe naravnega okolja in ogrožanje habitatov rastlinskih in živalskih vrst. Nadzor je bil izveden na območju celotne države, in sicer prednostno na območjih, ki imajo naravovarstveni status zavarovanega območja, torej v krajinskih parkih, regijskih parkih, na območjih Natura 2000 in naravnih vrednotah. Nadzor se je izvajal ob koncih tedna, ko je bil pričakovan večji obisk in s tem večja obremenitev naravnega okolja.

V okviru zadnje akcije leta 2015 je bilo izdanih pet plačilnih nalogov ter uvedenih pet postopkov o prekršku zaradi napačno parkiranih vozil. Ukrepi glede

1 Je to sožitje? Foto: Oton Naglost

2 Sledi motornih sani na samem vrhu Raduhe, 2062 m Foto: Marijan Denša

Naravovarstveni nadzornik pa lahko v zavarovanih območjih ustavi voznika vozila na motorni pogon, ki vozi v nasprotju z določbami tega zakona ali akta o zavarovanju, in od njega zahteva voziščno in prometno dovoljenje oziroma listino na vpogled. Policist, naravovarstveni nadzornik ali inšpektor iz drugega odstavka 151. člena ZON, ki je pristojen za nadzor vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, zaseže vozniku vozilo na motorni pogon, s katerim je bil zaloten pri storitvi prekrška iz 5. točke prvega odstavka 161. člena tega zakona, če je vozilo na motorni pogon vozil v naravnem okolju nad zgornjo gozdno mejo ali na zavarovanem območju, na katerem je vožnja prepovedana z aktom o ustanovitvi zavarovanega območja, in če je bil kot voznik vozila na motorni pogon v naravnem okolju v zadnjih dveh letih najmanj trikrat pravnomočno kaznovan, ker je vozil, ustavil ali parkiriral vozilo na motorni pogon v naravnem okolju in vozilo ne stoji ali ni parkirano na petmetrskem pasu izven vozišča.

odgovorno osebo samoupravne lokalne skupnosti. Posamezniki morajo za prekršek odšteti od sto do tristo evrov.

Za lažje prekrške so določene globe od tisoč do dva tisoč evrov za pravno osebo, od dvesto do tisoč evrov za samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, od dvesto do štiristo evrov za odgovorno osebo pravne osebe, odgovorno osebo samostojnega podjetnika posameznika,

vožnje s kolesom v naravnem okolju niso bili izrečeni, saj kršitve niso bile zaznane.

Glede na število pregledanih območij inšpektorji menijo, da je število kršitev nizko. ●

² Kaj so prekrški in kateri so hujši, težji in lažji, je pojasnjeno v členih od 160 do 161a Zakona o ohranjanju narave.